

TỪ TƯỢNG HÌNH, TỪ TƯỢNG THANH

Bài tập

1. Bài tập 1, trang 49 – 50, SGK.
2. Bài tập 2, trang 50, SGK.
3. Bài tập 3, trang 50, SGK.
4. Bài tập 4, trang 50, SGK.
5. Bài tập 5*, trang 50, SGK.

6. Trong bài thơ *Kẽm Trống*, Hồ Xuân Hương viết :

*Hai bên thì núi, giữa thì sông.
Có phải đây là Kẽm Trống không ?
Gió giật sườn non khua lắc cắc,
Sóng dồn mặt nước vỗ long bong.*

Các từ tượng thanh *lắc cắc*, *long bong* ở đây có giá trị nghệ thuật như thế nào ?

7. Viết một đoạn văn, đoạn thơ ngắn, trong đó có sử dụng các từ tượng hình, tượng thanh.

Gợi ý làm bài

1. Nắm vững khái niệm về từ tượng hình, từ tượng thanh để làm bài tập này.

2. Làm theo mẫu. Sau đây là gợi ý về một số dáng đi để các em tìm từ tượng hình thích hợp gợi tả dáng đi đó.

– Dáng đi có những bước chưa vững vì mới tập đi.

– Dáng đi ngả nghiêng, lệch như muốn đổ.

– Dáng đi bên cao, bên thấp, không đều, không cân bằng (do hai chân không đều nhau hoặc một chân bị thương tật).

– Dáng đi lảo đảo, chân phải đá chân trái, chân nọ đá chân kia (người say rượu thường có dáng đi này).

– Dáng đi hai bàn chân xoạc sang hai bên.

– Dáng đi nhanh nhẹn, nhịp nhàng, liên tục.

– Dáng đi hơi dẹt chân, vể khó khăn, chậm chạp.

(Em có thể tìm những từ khác ngoài các từ đã gợi ý ở trên.)

3. Khi phân tích, nên chú ý đến cao độ và sắc thái tình cảm của các từ này. Ví dụ : *cười ha hả* : từ gợi tả tiếng cười to, tỏ ra rất khoái trá.

Có thể tham khảo từ điển để làm bài tập này.

4. Trước khi đặt câu, phải tìm hiểu nghĩa của mỗi từ xem các từ đó có tác dụng gợi tả hình ảnh, âm thanh của sự vật nào. Ví dụ :

lắc rắc : (1) Từ gợi tả tiếng mưa rơi thưa thớt (*Mưa xuân lắc rắc trên mái nhà*). (2) Từ mô phỏng tiếng động nhẹ, giòn, thưa và liên tiếp (*Cành khô gãy lắc rắc*).

5. Tìm trong các bài thơ đã học ở lớp 6, lớp 7, cũng có thể sưu tầm trong sách, báo mà em có.

7. Dùng từ tượng hình, từ tượng thanh đúng cảnh, đúng tình thì câu văn, câu thơ sinh động, hấp dẫn. Như Ngô Tất Tố đã dùng từ tượng hình, từ tượng thanh để miêu tả cảnh chị Dậu đánh nhau với tên cai lệ mà nhà văn Vũ Ngọc Phan khen là “một đoạn tuyệt khéo” (đọc lại đoạn này ở bài 3 *Tức nước vỡ bờ*, SGK, trang 31) hoặc như Trần Đăng Khoa đã dùng từ tượng thanh trong đoạn thơ sau đây :

Chớp
Rạch ngang trời
Khô khốc
Sấm
Ghé xuống sân
Khanh khách
Cười
Cây dừa
Sải tay
Bơi
Ngọn mùng tơi
Nhảy múa
Mưa
Mưa
Ừ ừ như xay lúa
Lộp bộp
Lộp bộp...
Rơi
Rơi...
Đất trời
Mù trắng nước

(Trần Đăng Khoa, *Mưa*)

Học tập những đoạn văn, thơ như trên, em hãy quan sát một cảnh sống gần gũi với em ở trường học, công viên, gia đình hay trong thôn xóm của mình để viết một đoạn văn, thơ theo yêu cầu của bài tập này.